

2021-2022

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

9^ο Νηπιαγωγείο
Ελευθερίου - Κορδελιού

Περιεχόμενα

Ταυτότητα του Σχολείου	3
Στοιχεία	3
Εισαγωγή	4
Βασικές αρχές και στόχοι του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας	5
A. Λειτουργία Νηπιαγωγείου	6
1. Έναρξη – Λήξη διδακτικού έτους	6
2. Ωρολόγιο Πρόγραμμα	6
3. Προσέλευση, παραμονή στο σχολείο και αποχώρηση – Ασφαλής λειτουργία του νηπιαγωγείου	8
B. Φοίτηση	10
1. Φοίτηση μαθητών/τριών – Απουσίες	10
2. Επανάληψη φοίτησης στο νηπιαγωγείο	10
Γ. Σχολική & Κοινωνική ζωή	11
1. Ποιότητα Σχολικών χώρων	11
2. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα, Σχολικές Δραστηριότητες, Δράσεις, Εκδηλώσεις	11
3. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις στο Νηπιαγωγείο	13
Δ. Μαθητική Μέριμνα	17
1. Εμβολιασμός, Α.Δ.Υ.Μ. μαθητών/τριών	17
2. Φαρμακευτική αγωγή μαθητών/τριών εντός σχολικού ωραρίου	17
3. Γεύματα στο Νηπιαγωγείο (δεκατιανό ή /και μεσημεριανό) & Σχολική τσάντα	18
4. Προσωπικά δεδομένα	19
5. Προστασία από σεισμούς, φυσικές καταστροφές, έκτακτες ανάγκες κλπ.	18
Ε. Συνεργασία σχολείου - οικογένειας	20
1. Σημασία συνεργασίας σχολείου - οικογένειας	20
2. Πλαίσιο συνεργασίας και πρακτικές επικοινωνίας σχολείου - οικογένειας	20
3. Πλαίσιο συνεργασίας με γονείς που βρίσκονται σε διάσταση ή είναι διαζευγμένοι	21
4. Σύλλογος Γονέων και κηδεμόνων, Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας & Σχολικό Συμβούλιο	22
Διαδικασίες διασφάλισης της εφαρμογής του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας	22
Πηγές	24
Βιβλιογραφία - Δικτυογραφία	24

Ταυτότητα του Σχολείου

 9ο 2/θ Νηπιαγωγείο Ελευθερίου - Κορδελιού	Διεύθυνση Π.Ε. Δυτικής Θεσσαλονίκης	
	Κωδικός Σχολείου (Υ.ΠΑΙ.Θ.)	9520667

Στοιχεία

Έδρα του Σχολείου (διεύθυνση)	Κατσαντώνη & Καραβαγγέλη (γωνία), 56334		
Παράρτημα	ΠΡΟΚΑΤ στο Ο.Τ. 59 ^Α (Παρατσίκου), 56334		
Τηλέφωνο	2310 - 707497	Fax	2310-707497
Τηλέφωνο παραρτήματος	2316-015702		
e-mail	mail@9nip-elfth.thess.sch.gr	Ιστότοποι	http://9nip-elfth.thess.sch.gr/autosch/joomla15/ https://blogs.sch.gr/9nipele/
Προϊσταμένη Σχολικής Μονάδας	Πλιάτσικα Βασιλική		
Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων/Κηδεμόνων	Δεν υπάρχει Σύλλογος Γονέων/Κηδεμόνων		

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Ν.4692/2020, άρθρο 37, ΦΕΚ 111, τ. Α΄

Υ.Α. 13423/ΓΔ4/9-2-21, ΦΕΚ 491, τ. Β΄

Εισαγωγή

Με τον όρο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Νηπιαγωγείου εννοούμε το σύνολο των όρων και των κανόνων που αποτελούν προϋποθέσεις, για να πραγματοποιείται ανενόχλητα, μεθοδικά και αποτελεσματικά το έργο του. Αποτελεί σημαντικό παιδαγωγικό μέσο που βοηθά στην ομαλή σχολική ζωή, στη συνεργασία, στην αλληλεγγύη, στον δημοκρατικό διάλογο και στην αποδοχή της διαφορετικότητας¹.

Ο Κανονισμός βασίζεται σε όσα προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία για την εκπαίδευση και τη λειτουργία των δημόσιων σχολείων, ενσωματώνει σύγχρονες παιδαγωγικές αρχές, και οργανώνεται σύμφωνα με τις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας της σχολικής κοινότητας του Νηπιαγωγείου μας, καθώς και τα χαρακτηριστικά της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας.

Σύνταξη, έγκριση και τήρηση του Κανονισμού

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Νηπιαγωγείου α)Συντάσσεται ύστερα από εισήγηση της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου και με τη συμμετοχή όλων των μελών του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, καθώς και εκπροσώπου του οικείου Δήμου. β)Εγκρίνεται από τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου του 2^{ου} Π.Ε.Κ.Ε.Σ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη του νηπιαγωγείου μας, καθώς και από τον Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης. γ)Κοινοποιείται στους γονείς/κηδεμόνες και αναρτάται στον ιστότοπο του Νηπιαγωγείου: <http://9nip-elfth.thess.sch.gr/autosch/joomla15/>, <https://blogs.sch.gr/9nipele/> την πρώτη φορά εφαρμογής του και αμέσως μετά την έγκριση αυτού, ενώ τα επόμενα έτη με την έναρξη του σχολικού έτους.

Η ακριβής τήρησή του αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση της διεύθυνσης του Νηπιαγωγείου, των εκπαιδευτικών, του βοηθητικού προσωπικού, των μαθητών/τριών, και των γονέων/κηδεμόνων.

Σύντομο ιστορικό του Νηπιαγωγείου

Το 2/θέσιο 9^ο Νηπιαγωγείο Ελευθερίου – Κορδελιού ιδρύθηκε στις 30/8/2000 και στεγάζεται από τότε σε μια αίθουσα στο ημιυπόγειο του 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου Ελευθερίου – Κορδελιού, στην οποία μέχρι το σχ. έτος 2018-2019 τα δύο τμήματά του λειτουργούσαν σ' αυτή με εναλλασσόμενο ωράριο (βάρδια). Το σχ. έτος 2019-2020 λειτούργησε ως 1/θέσιο λόγω μικρού αριθμού μαθητών/τριών. Για το σχ. έτος 2020-2021 εγκρίθηκε η λειτουργία Παραρτήματος του Νηπιαγωγείου (ΦΕΚ 3787/9-9-2020), ώστε να έχει μόνο πρωινή λειτουργία και ενώ ο προβλεπόμενος χώρος λειτουργίας του ήταν σε ΠΡΟΚΑΤ στο Ο.Τ. 59^Α (Παρατσικόγλου & Μοναστηρίου) στεγάστηκε προσωρινά στον χώρο του ΚΔΑΠ Ελευθερίου - Κορδελιού (Παπαδιαμάντη 1)². Για το σχ. έτος 2021-2022 εγκρίθηκε εκ νέου η λειτουργία του Παραρτήματος σε ΠΡΟΚΑΤ στο Ο.Τ. 59^Α (οδός Παρατσικόγλου) (Υπουργική Απόφαση Φ.10/ΜΑ/105251/Δ1/30-8-2021)³. Σ' αυτό στεγάζονται το 2ο τμήμα Βασικού υποχρεωτικού προγράμματος και το τμήμα του Προαιρετικού ολόημερου προγράμματος του Νηπιαγωγείου.

¹ Βλ. ΦΕΚ 491, τ. Β΄ Υ.Α. 13423/ΓΔ4/9-2-21

² Βλ. [Λειτουργία Παραρτημάτων Νηπιαγωγείων 2020-21.pdf](#)

³ Βλ. [Λειτουργία Παραρτημάτων Νηπιαγωγείων 2021-22](#)

Τη φετινή σχολική χρονιά: α) Στο Τμήμα 1 Βασικού Υποχρεωτικού Προγράμματος φοιτούν 22 μαθητές/τριες. β) Στο Τμήμα 2 Βασικού Υποχρεωτικού Προγράμματος φοιτούν 20 μαθητές/τριες, γ) Στο Τμήμα Προαιρετικού Ολοήμερου προγράμματος φοιτούν 14 μαθητές/τριες.

Έχει κοινή σχολική περιφέρεια με το 1ο Νηπιαγωγείο Ελευθερίου - Κορδελιού, καθώς είναι συναυλιζόμενο με αυτό, τόσο στο βασικό κτίριο, όσο και στο προκάτ – παράρτημα.

Φιλοσοφία και όραμα του Νηπιαγωγείου

Με γενική αρχή ότι η εκπαιδευτική διαδικασία πρέπει να διαμορφώνει συνθήκες που προάγουν τις αξίες της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων, της ειρήνης και της ελευθερίας, στο Νηπιαγωγείο μας επιδιώκεται η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών/τριών και η επιτυχής κοινωνική ένταξή τους, αφενός μέσα από τη συγκρότηση και αποδοχή κοινών αξιών και αφετέρου με την ανάπτυξη νοητικών, συναισθηματικών και ψυχοκινητικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων⁴.

Για την ομαλή και άρτια λειτουργία του νηπιαγωγείου βασική προϋπόθεση είναι η εποικοδομητική, αρμονική και υπεύθυνη συνεργασία μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μελών: εκπαιδευτικών, μαθητών/τριών και γονέων/κηδεμόνων⁵.

Βασικές αρχές και στόχοι του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας

Σκοπός του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας κάθε Νηπιαγωγείου είναι η θεμελίωση ενός πλαισίου που υποστηρίζει το εκπαιδευτικό έργο και την απρόσκοπτη συμμετοχή όλων στην εκπαιδευτική διαδικασία, η διαμόρφωση κλίματος που στηρίζει την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών/μαθητριών, η εξασφάλιση της σωματικής ασφάλειας και της συναισθηματικής πλήρωσης όλων των μελών της σχολικής κοινότητας (μαθητών/μαθητριών, εκπαιδευτικών, βοηθητικού προσωπικού, γονέων/κηδεμόνων)⁶.

Μέσω των συμφωνημένων αρχών/κατευθύνσεων του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Νηπιαγωγείου μας, επιδιώκεται να αναπτυχθούν από τα παιδιά

α) οι βασικές τους ικανότητες, όπως η επικοινωνία και η συνεργασία, η δημιουργική και κριτική σκέψη, η προσωπική ταυτότητα και η αυτονομία, καθώς και οι κοινωνικές ικανότητες και δεξιότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη

β) οι θετικές τους εμπειρίες από τις αλληλεπιδράσεις τους με ενήλικες και συνομηλίκους, ώστε να βοηθηθούν να κατανοήσουν τον εαυτό τους ως σημαντικό άτομο που το σέβονται οι άλλοι, ενδυναμώνοντας έτσι το ενδιαφέρον και την ικανότητά τους να παίρνουν την ευθύνη για τη μάθησή τους και να συμμετέχουν ενεργά στις κοινότητές τους

και γ) να συμμετέχουν στην κοινωνική ζωή αποκτώντας επιμέρους ικανότητες όπως: επίδειξη αλληλεγγύης, ενδιαφέρον για κοινωνικά προβλήματα, υπευθυνότητα απέναντι στον εαυτό τους και τους άλλους, έλεγχο της συμπεριφοράς και τήρηση κοινών συμφωνημένων κανόνων⁷.

Παράλληλα η ουσιαστική επικοινωνία, η συνεργασία και ο διάλογος ανάμεσα στην οικογένεια και στο νηπιαγωγείο μας αποτελούν βασικά συστατικά για τη δημιουργία συνθηκών εποικοδομητικής και ποιοτικής συμμετοχής των μαθητών/τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη αποδοτικής συνεργασίας των εκπαιδευτικών με τους γονείς θεωρείται η δημιουργία κλίματος αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης⁸.

⁴ Βλ. ΔΕΠΠΣ, Γενικό Μέρος, 2002:2

⁵ Βλ. 6ο Δημοτικό Σχολείο Πόλεως Καλύμνου : «Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του σχολείου» (Ανακτήθηκε στις 1/4/2021 από [ΑΕΕ Σχέδια Δράσης Σχολείων.pdf](#)).

⁶ Βλ. ΦΕΚ 491, τ. Β' Υ.Α. 13423/ΓΔ4/9-2-21

⁷ Βλ. Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου, Α' Μέρος, 2011:9-19

⁸ Βλ. Δαφέρμου, Χ. κ.ά. *Οδηγός Νηπιαγωγού*, σελ. 49

Α. Λειτουργία Νηπιαγωγείου

1. Έναρξη – Λήξη διδακτικού έτους

Η έναρξη και η λήξη του διδακτικού έτους καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις και αποφάσεις του Υ.ΠΑΙ.Θ. Ανακοινώνονται στους γονείς με την έναρξη του σχολικού έτους και αναρτώνται στον ιστότοπο του Νηπιαγωγείου.

Κατά την έναρξη του διδακτικού έτους και για διάστημα όχι μεγαλύτερο των δύο (2) εβδομάδων μπορεί να εφαρμόζεται ευέλικτο ωράριο παραμονής στο νηπιαγωγείο για ορισμένα νήπια που φοιτούν για πρώτη φορά, προκειμένου να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους. Το ευέλικτο ωράριο καθορίζεται από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης και τον σύλλογο διδασκόντων/ουσών σε συνεργασία με τους γονείς ή κηδεμόνες του νηπίου [(άρθρο 2, παρ. 7, Π.Δ. 79/2017) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν.4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α).].

2. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα περιλαμβάνει την έναρξη, τη λήξη, τη διάρκεια του βασικού υποχρεωτικού προγράμματος και του προαιρετικού ολοήμερου προγράμματος, τα διαλείμματα, καθώς και τη διάρκεια κάθε διδακτικής περιόδου.

ΠΡΩΙΝΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ		
ΠΡΟΩΡΗ ΥΠΟΔΟΧΗ – ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		
ΩΡΕΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	
7:45 - 8:30	45'	Πρόωρη υποδοχή μαθητών/τριων (προαιρετικό πρόγραμμα)
ΒΑΣΙΚΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		
08:15 - 8:30		Υποδοχή μαθητών/τριών
08:30 - 09:15	1η διδακτική ώρα - 45'	Ελεύθερο παιχνίδι - ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
09:15 - 10:00	2η διδακτική ώρα - 45'*	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ, πρόγευμα
10:00 - 10:45		Διάλειμμα
10:45 - 11:30	3η διδακτική ώρα - 45'	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ
11:30 - 12:10	4η διδακτική ώρα - 40'*	Ελεύθερο παιχνίδι-ενασχόληση στα κέντρα μάθησης, ανατροφοδότηση (γωνιές)
12:10-12:45	5η διδακτική ώρα - 35'	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ- Αναστοχασμός- Ανατροφοδότηση- Προγραμματισμός της επόμενης ημέρας
12:45-13:00		Προετοιμασία για Αποχώρηση
13:00		Αποχώρηση

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΟΛΟΗΜΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		
ΩΡΕΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	
13:00-14:20	1η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος- 40'	Προετοιμασία γεύματος/γεύμα
	2η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος- 40'	Χαλάρωση/ύπνος/Ελεύθερο παιχνίδι-ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
14:20-15:00	3η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος- 40'	Δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ
15:00-15:20	Διάλειμμα	
15:20-16:00	4η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος- 40'	Ελεύθερο και οργανωμένο παιχνίδι, ανατροφοδότηση
15:45- 16:00		Προετοιμασία για αποχώρηση
16:00	Αποχώρηση	

Το Νηπιαγωγείο εφαρμόζει το Ωρολόγιο Πρόγραμμα, το οποίο συντάσσεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Ενιαίου Τύπου Ολοήμερου Νηπιαγωγείου, το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου από την Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου σε συνεργασία με τον Σύλλογο διδασκόντων/ουσών, μπορεί να αναπροσαρμόζεται από τους/τις νηπιαγωγούς, ύστερα από συνεργασία με τον/την Προϊστάμενο/νη Εκπαιδευτικών θεμάτων και υποβάλλεται προς έγκριση στον Προϊστάμενο/νη εκπαιδευτικών θεμάτων της οικείας Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης [άρθρο 11, Κεφ. Β. παρ. 3 του Π.Δ. 79/2017, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν.4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α).]

Διάλειμμα

Κατά τη διάρκεια του διαλείμματος οι μαθητές/τριες βγαίνουν στο προαύλιο, όπως έχει καθοριστεί από το Ωρολόγιο Πρόγραμμα. Κάθε εκπαιδευτικός έχει την ευθύνη της επιτήρησης των παιδιών του τμήματός της/του και μεριμνά για την προστασία και τη σωματική ακεραιότητά τους, και οτιδήποτε έχει σχέση με την υγιεινή και την ασφάλεια των μαθητών/τριών και του ελέγχου καθαριότητας του χώρου (Άρθρο 12, παρ. 1 του Π.Δ. 79/2017).

Μέσα στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ειδικότερα την ώρα του διαλείμματος, που η ομαδική συνεργασία έρχεται εντελώς αβίαστα, χωρίς την επιρροή άλλων παραγόντων (του/της νηπιαγωγού ή του προγράμματος διδασκαλίας), εντάσσεται και το πρόγραμμα κοινωνικοποίησης των παιδιών, της μύησης στο ομαδικό πνεύμα. Ζουν και συνυπάρχουν και με άλλα άτομα στους ίδιους χώρους, μοιράζονται τα ίδια πράγματα, μαθαίνουν να υποχωρούν, να ελέγχουν τις επιθυμίες τους, να επιζητούν τους άλλους για την εξυπηρέτηση των αναγκών του παιχνιδιού τους, να αποδέχονται και να υπακούν στους κανόνες του παιχνιδιού και της ομάδας [(Χαραλαμπίδης, 1987, 61) στο Βάρδα, Α. 2000].

Σε περίπτωση κακοκαιρίας έχει οριστεί από τις/τους εκπαιδευτικούς ως προκαθορισμένος χώρος παραμονής των μαθητών/τριών το μικρό ξύλινο υπόστεγο της εισόδου του νηπιαγωγείου, ή το μικρό σκέπαστρο (για το προκάτ – παράρτημα).

3. Προσέλευση, παραμονή στο σχολείο και αποχώρηση – Ασφαλής λειτουργία του νηπιαγωγείου

Ειδικότερα για το σχολικό έτος 2021-2022 – όπως και για το 2020-2021 – στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων κατά της πανδημίας COVID-19, όπως προβλέπονται από τις εγκυκλίους του Υ.ΠΑΙ.Θ. και τις Οδηγίες του Ε.Ο.Δ.Υ. είναι υποχρεωτική η χρήση μάσκας για τους/τις μαθητές/τριες, τους εκπαιδευτικούς και το λοιπό προσωπικό, καθώς και για τους επισκέπτες των σχολικών μονάδων, τόσο στους εσωτερικούς, όσο και στους εξωτερικούς χώρους. Παράλληλα λαμβάνεται μέριμνα για την αποφυγή του συγχρωτισμού και τον περιορισμό των επαφών μεταξύ μαθητών/τριών-γονέων-προσωπικού κατά την προσέλευση και αποχώρηση από το Νηπιαγωγείο⁹. Εφαρμόζονται πρακτικά μέτρα για τήρηση αποστάσεων (π.χ. σήμανση στο δάπεδο της αυλής) και με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων σε συνεννόηση με τους γονείς/κηδεμόνες, προτάθηκε διαδοχική προσέλευση σε προκαθορισμένη ώρα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω οι ώρες προσέλευσης και αποχώρησης των μαθητών/τριών, διαμορφώνονται ως εξής:

Πρόωρη υποδοχή (ισχύει μόνο για τους μαθητές/μαθήτριες που παρακολουθούν το ολοήμερο πρόγραμμα και είναι προαιρετική)

- Προσέλευση – υποδοχή νηπίων: 7:45 – 7:50
- Προσέλευση – υποδοχή προνηπίων: 7:50 – 8:00

Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα (Υποχρεωτικό ωράριο λειτουργίας)

- Προσέλευση – υποδοχή νηπίων: 8:15 - 8:20
- Προσέλευση – υποδοχή προνηπίων: 8:20 - 8:30
- Λήξη υποχρεωτικού προγράμματος – αποχώρηση μαθητών/τριών: 13:00

Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα

- Έναρξη λειτουργίας των δραστηριοτήτων Ολοήμερου προγράμματος: 13:00
- Λήξη των δραστηριοτήτων Ολοήμερου προγράμματος – αποχώρηση μαθητών/τριών: 16:00

Πρόωρη αποχώρηση από το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα δεν προβλέπεται.

Προσέλευση - Αποχώρηση & Ασφάλεια μαθητών/τριών

- Το ωράριο λειτουργίας (ώρες προσέλευσης και αποχώρησης) ισχύει και **τηρείται απαρέγκλιτα** από όλους/όλες τους/τις μαθητές/τριες που φοιτούν στα Νηπιαγωγεία της χώρας¹⁰. Η έγκαιρη προσέλευση και η οργανωμένη αποχώρησή τους, αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την ομαλή εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος και την εύρυθμη λειτουργία του νηπιαγωγείου γενικότερα.
- Η ασφαλής προσέλευση και αποχώρηση των μαθητών/τριών του νηπιαγωγείου γίνεται με ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων, οι οποίοι έχουν υπογράψει σχετική υπεύθυνη δήλωση, όπου αναφέρονται οι συνοδοί τους (άρθρο 18, παρ. Α1 του Π.Δ. 79/2017).
- Με σκοπό να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των νηπίων-προνηπίων και να αποτρέπεται η αναίτια είσοδος και έξοδος αυτών από τον προαύλιο χώρο του σχολείου, καθώς και η είσοδος ατόμων που ουδεμία σχέση έχουν με τη λειτουργία του, οι θύρες εισόδου-εξόδου της αυλής και του κτιρίου του νηπιαγωγείου παραμένουν κλειστές κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του με ευθύνη της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου στο βασικό κτίριο, και των νηπιαγωγών στον χώρο του Παραρτήματος (άρθρο 18, παρ. Α2 του Π.Δ. 79/2017).
- Η αποχώρηση των μαθητών/τριών πραγματοποιείται μόνο με τη λήξη του διδακτικού ωραρίου, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων (π.χ. ασθένεια ή ειδικός λόγος των

⁹ Βλ. Εγκύκλιος ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2021-2022, Αρ. Πρωτ.: Φ.7/111145 /Δ1/ 9-9-2021

¹⁰ Βλ. Σχολικός Οδηγός - Για τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών των Δημόσιων Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων, σελ. 21

γονέων/κηδεμόνων) και εφόσον έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά τους (ενημέρωση και σύμφωνη γνώμη γονέων ή κηδεμόνων, εξασφάλιση συνοδείας μαθητών/τριών με ευθύνη των γονέων) (άρθρο 12, παρ. 10, Π.Δ. 79/2017). Στις περιπτώσεις αυτές οι γονείς/κηδεμόνες υποβάλλουν σχετική υπεύθυνη δήλωση, όπου αναγράφονται οι λόγοι και η ώρα πρόωρης αποχώρησης.

- Αιτήματα γονέων/κηδεμόνων για πρόωρη αποχώρηση ή καθυστερημένη προσέλευση μαθητών/τριών για λόγους ιατρικής υποστήριξης ή θεραπευτικής παρέμβασης, γίνονται δεκτά κατόπιν προσκόμισης σχετικής βεβαίωσης από δημόσιο φορέα, από την οποία προκύπτει με ακρίβεια η ανάγκη της ανωτέρω απουσίας, καθώς και ο ακριβής χρόνος αυτής. Επισημαίνεται ότι τόσο ο φορέας που εκδίδει τη βεβαίωση όσο και ο φορέας υλοποίησης της θεραπευτικής παρέμβασης ή ιατρικής υποστήριξης, πρέπει να είναι δημόσιοι φορείς¹¹.

Κατά την προσέλευση

Οι εκπαιδευτικοί παραλαμβάνουν τους/τις μαθητές/τριες στην είσοδο του νηπιαγωγείου (στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων κατά της πανδημίας COVID-19) και οι γονείς-συνοδοί αποχωρούν. Κατά τη διάρκεια του χρόνου της προσέλευσης δεν παρευρίσκεται χωρίς άδεια στο χώρο του σχολείου κανείς, εκτός των μαθητών/τριών και των εκπαιδευτικών. Την ώρα αυτή οι μαθητές/τριες αλλάζουν υποδήματα και τακτοποιούν τα προσωπικά τους αντικείμενα (π.χ. μπουφάν, τσάντες κλπ.), πλένουν τα χέρια τους. Κατά την προσέλευση, οι εισοδοί της αυλής και του κτιρίου του νηπιαγωγείου κλείνουν στις 8:00 (πρόωρη υποδοχή) και στις 8:30.

Κατά την αποχώρηση

Οι γονείς/κηδεμόνες προσέρχονται έγκαιρα για την παραλαβή των παιδιών τους, παραμένουν έξω από την είσοδο του νηπιαγωγείου, χωρίς να παρεμποδίζουν τη διαδικασία αποχώρησης. Παραλαμβάνουν το παιδί τους στην είσοδο του κτιρίου και αποχωρούν άμεσα και από την αυλή του νηπιαγωγείου. Κάθε καθυστέρηση στην προσέλευση των συνοδών δημιουργεί κινδύνους για την ασφάλεια των μαθητών/μαθητριών που ολοκληρώνουν το Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα αλλά και αυτών που παρακολουθούν το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα, καθώς δυσχεραίνεται η λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Συναυλιζόμενα 1^ο & 9^ο Νηπιαγωγεία Ελευθερίου – Κορδελιού

(Πρακτικό Σχολικού Συμβουλίου συναυλιζόμενων νηπιαγωγείων: 1ο/10-9-2021)

- Το κλείσιμο της εισόδου της αυλής και στους δύο χώρους αποτελεί ευθύνη και των δύο συναυλιζόμενων Νηπιαγωγείων.
- Στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων κατά της πανδημίας COVID-19, όπως προβλέπονται από τις εγκυκλίους του Υ.ΠΑΙ.Θ. και τις Οδηγίες του Ε.Ο.Δ.Υ. και τον ορισμό διαφορετικού χρόνου παραμονής των παιδιών στην αυλή, η διάρκεια του διαλείμματος του βασικού υποχρεωτικού προγράμματος τόσο στο βασικό κτίριο, όσο και στο κτίριο του προκάτ - Παραρτήματος του 9^{ου} Νηπιαγωγείου Ελευθερίου - Κορδελιού καθορίστηκε από τις 10:00 έως 10:30, σύμφωνα με απόφαση του σχολικού συμβουλίου των δύο νηπιαγωγείων.

¹¹ Βλ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2020-2021, ό.π.

Β. Φοίτηση

|| 1. Φοίτηση μαθητών/τριών – Απουσίες

Η εκπαίδευση θεωρείται ανθρώπινο δικαίωμα και απαραίτητο μέσο για την επίτευξη άλλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων [Άρθρο 26ο της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (UDHR)¹²]. Η φοίτηση των μαθητών/τριών στα Νηπιαγωγεία είναι υποχρεωτική και παρακολουθείται από τον/την εκπαιδευτικό της τάξης, ο/η οποίο/α καταγράφει τις καθημερινές απουσίες και τις καταχωρίζει στο πληροφοριακό σύστημα, το οποίο ορίζεται με απόφαση του Υ.ΠΑΙ.Θ. (Άρθρο 13, παρ. 1 του Π.Δ. 79/2017). Την ουσιαστική αλλά και την τυπική ευθύνη απέναντι στο σχολείο και την πολιτεία για τη φοίτηση των παιδιών, φέρουν κατά τον νόμο οι γονείς/κηδεμόνες τους. Η ελλιπής φοίτηση, και μάλιστα χωρίς σοβαρό λόγο, αποτελεί εμπόδιο για την πρόοδο των μαθητών/τριών και δυσχεραίνει το εκπαιδευτικό έργο.

Όταν ένας/μία μαθητής/τρια απουσιάζει συστηματικά και αδικαιολόγητα από το νηπιαγωγείο ο/η εκπαιδευτικός της τάξης επικοινωνεί άμεσα με τους γονείς/κηδεμόνες και ενημερώνει την Προϊσταμένη του σχολείου. Εφόσον δεν επιλύεται το πρόβλημα με τις προηγούμενες ενέργειες αναζητείται ο/η μαθητής/τρια και η οικογένειά του/της μέσω της αστυνομικής και της δημοτικής αρχής, καθώς και της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας (Άρθρο 13, παρ. 2 & 3 του Π.Δ. 79/2017). Στις περιπτώσεις που η ανωτέρω αναζήτηση δε φέρει αποτέλεσμα ακολουθούνται όσα προβλέπονται στην παρ. 4 του παραπάνω άρθρου.

Τη φετινή σχολική χρονιά σύμφωνα με τις οδηγίες του Ε.Ο.Δ.Υ. απαιτείται παραμονή κατ' οίκον και αποχή από το σχολείο όσων μαθητών/τριών εκδηλώνουν πυρετό ή/και άλλα συμπτώματα συμβατά με COVID-19. Τα συχνότερα συμπτώματα της λοίμωξης COVID-19 στα παιδιά είναι **πυρετός και βήχας**.

Οι γονείς/κηδεμόνες οφείλουν να ενημερώνουν το σχολείο για την απουσία των παιδιών τους, είτε τηλεφωνικά στη χρονική διάρκεια πριν την προσέλευση των παιδιών (8:00 - 8:15) ή είτε μέσω του e-mail του νηπιαγωγείου.

|| 2. Επανάληψη φοίτησης στο νηπιαγωγείο

Επανάληψη φοίτησης στο νηπιαγωγείο για ένα (1) ακόμη έτος μπορεί να γίνει με τη συγκατάθεση των γονέων/κηδεμόνων, όταν βεβαιώνεται με γνωμάτευση Κ.Ε.Σ.Υ. ή δημόσιου ιατροπαιδαγωγικού κέντρου ή σχετική βεβαίωση του συντονιστή εκπαιδευτικού έργου ειδικής αγωγής και ενταξιακής εκπαίδευσης ή του συντονιστή εκπαιδευτικού έργου νηπιαγωγών ότι ο μαθητής παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες για να παρακολουθήσει την Α' τάξη του δημοτικού σχολείου». Σε κάθε περίπτωση δεν εγγράφεται, ούτε δύναται να επαναφοιτήσει στο νηπιαγωγείο μαθητής που την 31η Δεκεμβρίου του έτους εγγραφής ή επαναφοίτησης έχει συμπληρώσει την ηλικία των επτά (7) ετών» (άρθρο 6, παρ. 7 & 8 του ΠΔ 79/2017 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον ν.4559 (ΦΕΚ Α 142/03-08-2018), άρθρο 23).

Η επανάληψη φοίτησης στο νηπιαγωγείο εφαρμόζεται και αν οι απουσίες του/της μαθητή/τριας του νηπιαγωγείου υπερβαίνουν τις εκατό (100) ανά διδακτικό έτος. Η βεβαίωση φοίτησης για την εγγραφή στην Α' Δημοτικού χορηγείται με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων, που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου Νηπιαγωγών. Σε αντίθετη περίπτωση ο μαθητής επαναλαμβάνει τη φοίτηση στο νηπιαγωγείο [(άρθρο 13, παρ. 5 του ΠΔ 79/2017 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την παρ. ε) του άρθρου 204, του ν. 4610/2019 (Α 70)].

¹² Βλ. Τα δικαιώματα του παιδιού και το δικαίωμα στην εκπαίδευση (Ανακτήθηκε στις 3/5/2021 <https://www.living-democracy.gr/textbooks/volume-1/part-1/unit-1/chapter-2/>)

Γ. Σχολική & Κοινωνική ζωή

|| 1. Ποιότητα Σχολικών χώρων

Ένας από τους στόχους του Νηπιαγωγείου είναι η καλλιέργεια της αίσθησης της ευθύνης όλων των εμπλεκόμενων μελών της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικών, μαθητών/τριών, γονέων/κηδεμόνων, προσωπικού καθαριότητας) σε ό,τι αφορά τον σεβασμό του σχολικού χώρου. Κατά τη διάρκεια της συν - διαμόρφωσης από τους/τις εκπαιδευτικούς κάθε τμήματος με τους/τις μαθητές/τριες του «Συμβόλαιου με τους κανόνες της τάξης», αλλά και των εβδομαδιαίων «Συνελεύσεων των παιδιών» αποφασίζονται από κοινού όλες εκείνες οι ενέργειες που α)θα διαφυλάσσουν καθαρούς και περιποιημένους όλους τους χώρους του σχολείου εσωτερικούς και εξωτερικούς (υλικό και φυσικό περιβάλλον), β)θα συμβάλλουν στη διατήρηση της άριστης κατάστασης όλων των υλικοτεχνικών υποδομών, του εξοπλισμού, των έντυπων και ψηφιακών μέσων που αποτελούν τη σχολική παρουσία, αλλά και γ)θα μεριμνήσουν ο χώρος κάθε τάξης και ολόκληρου του νηπιαγωγείου να χαρακτηρίζεται από καλαισθησία και απλότητα.

Στο πλαίσιο της εφημερίας του/της κάθε εκπαιδευτικός έχει την ευθύνη για τον έλεγχο καθαριότητας των σχολικών χώρων (Άρθρο 12, παρ. 1 του Π.Δ. 79/2017).

|| 2. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα, Σχολικές Δραστηριότητες, Δράσεις, Εκδηλώσεις

I. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Το νηπιαγωγείο είναι το πρώτο οργανωμένο περιβάλλον μάθησης, στο οποίο φοιτούν με συστηματικό τρόπο τα παιδιά και για τον λόγο αυτό μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην καλλιέργεια κινήτρων για μάθηση, στην ανάπτυξη των ικανοτήτων και στην πρόληψη των σχολικών δυσκολιών¹³.

Οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος είναι απαραίτητο να λαμβάνουν υπόψη τους τις παιδαγωγικές αρχές και τους στόχους του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών (Α.Π.Σ.) για το Νηπιαγωγείο, καθώς και την πολυμορφία και ανομοιογένεια κάθε τάξης νηπιαγωγείου, δίνοντας προτεραιότητα στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών. Οι δραστηριότητες που αφορούν τις μαθησιακές περιοχές του ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ αναπτύσσονται σύμφωνα με τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και μπορούν να λάβουν τη μορφή Σχεδίου Εργασίας (project), θεματικής προσέγγισης ή διαθεματικών οργανωμένων δραστηριοτήτων και εργαστηρίων δεξιοτήτων. Το παιχνίδι (ελεύθερο ή οργανωμένο) κατέχει πρωτεύοντα ρόλο στην εξέλιξη του προγράμματος ως κυρίαρχο μέσο ανάπτυξης, μάθησης και κοινωνικοποίησης των παιδιών (Άρθρο 11, κεφ. Β, παρ. 5 του Π.Δ. 79/2017). Μέσω του παιχνιδιού τα παιδιά μπορούν να διερευνήσουν τον περιβάλλοντα χώρο, να πειραματιστούν, να αντιμετωπίσουν προβλήματα και να προσπαθήσουν να τα επιλύσουν, να συνεργαστούν αλληλεπιδρώντας με άλλα μικρότερα ή μεγαλύτερα παιδιά ή με ενήλικους¹⁴.

¹³ Βλ. Δαφέρμου, Χ. κ.ά., ό.π., σελ. 18

¹⁴ Βλ. Δαφέρμου, Χ. κ.ά., ό.π., σελ. 18

II. Καινοτόμες πρακτικές που έχουν υιοθετηθεί στο Νηπιαγωγείο

Τμήμα 1 Βασικού Υποχρεωτικού Προγράμματος - Τμήμα 2 Βασικού Υποχρεωτικού Προγράμματος & Τμήμα Ολοήμερου Προαιρετικού Προγράμματος

- Αξιοποίηση της Ψηφιακής Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας e-me.edu.gr από τη νηπιαγωγό κάθε τμήματος και τους/τις μαθητές/τριες μέσω ιδιωτικής ψηφιακής κυψέλης με τη συνδρομή των γονιών τους, κατά τη λειτουργία της ψηφιακής δανειστικής βιβλιοθήκης, καθώς και κατά τη συνεργασία με τους γονείς όσον αφορά δραστηριότητες του δια ζώσης εκπαιδευτικού προγράμματος (στο πλαίσιο των μέτρων προστασίας από τη λοίμωξη Covid-19).

III. Εργαστήρια Δεξιοτήτων

Τμήμα 1 Βασικού Υποχρεωτικού Προγράμματος

Υπεύθυνη νηπιαγωγός:
Ντεμίρη Δέσποινα

Οκτώβριος – Νοέμβριος

ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ
ΥΓΕΙΑ : Διατροφή - Αυτομέριμα
«Κανείς δε μένει πίσω»

Δεκέμβριος – Ιανουάριος

ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Οικολογία
«Βοηθώ το περιβάλλον να επιβιώσει»

Φεβρουάριος – Μάρτιος

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ
Κοινωνική Συναίσθηση και ευθύνη
Ανθρώπινα δικαιώματα
«Το δικαίωμά μας για μια καλύτερη καθημερινότητα»

Απρίλιος - Μάιος

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ –
Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία
STEM-Εκπαιδευτική Ρομποτική
«Δημιουργώ τον κόσμο για τον πολίτη του μέλλοντος»

Τμήμα 2 Βασικού Υποχρεωτικού Προγράμματος & Τμήμα Προαιρετικού Ολοήμερου Προγράμματος

Υπεύθυνες Νηπιαγωγοί:
Πλιάτσικα Βασιλική – Σίμου Ελένη

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ
Κοινωνική Συναίσθηση και ευθύνη
Ανθρώπινα δικαιώματα
«Η δημοκρατία μέσα από τις συνελεύσεις των παιδιών»

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ –
Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία
STEM-εκπαιδευτική Ρομποτική
«Ταξίδια στον κόσμο του ραδιοφώνου» -
EUROPEAN SCHOOL RADIO

ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Οικολογία
«Τα ζώα διεκδικούν τα δικαιώματά τους»

ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ
ΥΓΕΙΑ : Οδική Ασφάλεια
«Μαθαίνω να κυκλοφορώ με ασφάλεια»

IV. Σχολικές δράσεις στο πλαίσιο της σχολικής ζωής

Σχολικές δράσεις θεωρούνται όλες οι προγραμματισμένες και κατάλληλα σχεδιασμένες δράσεις του σχολείου που συμπληρώνουν και εμπλουτίζουν τα προγράμματα σπουδών. Πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του διδακτικού ωραρίου, εντός ή/και εκτός του σχολείου και σε συνεργασία με άλλα σχολεία ή/και με άλλους φορείς (όπως Μουσεία, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, σχολικά δίκτυα, επιστημονικούς και πολιτιστικούς συλλόγους και φορείς, βιβλιοθήκες, φυσιολατρικές λέσχες κλπ.). Οι σχολικές δράσεις συντελούν στην ανάπτυξη του δημοκρατικού ήθους, στο άνοιγμα του σχολείου στην τοπική κοινότητα και επιτελούν αντισταθμιστικό ρόλο παρέχοντας τη δυνατότητα σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες να

συμμετέχουν σε δραστηριότητες που διευρύνουν τους ορίζοντές τους (Άρθρο 16, παρ. 1 του Π.Δ. 79/2017).

Στις σχολικές δράσεις μπορεί να πάρει μέρος όλο το σχολείο ή μερικές τάξεις. Η συμμετοχή των μαθητών/τριών σε αυτές μπορεί και να παραταθεί πέραν του διδακτικού ωραρίου, μέχρι και δύο διδακτικές ώρες, για τις περιπτώσεις που αυτό καθίσταται αναγκαίο για την ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας. Εκπαιδευτικές έξοδοι θεωρούνται οι επισκέψεις σε κοντινή απόσταση από το σχολείο, διάρκειας δύο διδακτικών ωρών (Άρθρο 16, παρ. 9 του Π.Δ. 79/2017).

Η συμμετοχή των μαθητών/τριες στις σχολικές δράσεις αποτελεί μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας και προϋποθέτει την έγγραφη συναίνεση συμμετοχής από τους γονείς/κηδεμόνες. Οι μαθητές/τριες που δεν παίρνουν μέρος στις δραστηριότητες στις οποίες απαιτείται μετακίνηση, αποχωρούν από το σχολείο με συνοδεία των γονέων τους (Άρθρο 16, παρ. 11 του Π.Δ. 79/2017).

Για τις μετακινήσεις των μαθητών/τριών και των εκπαιδευτικών ισχύουν όσα προβλέπονται από την Υπουργική Απόφαση με αρ. πρωτ. [Φ.14/89494/ΓΔ4/9-7-20 \(Β'2888\)](#) με θέμα «Εκπαιδευτικές επισκέψεις μαθητών και μαθητριών και μετακινήσεις εκπαιδευτικών Δημόσιων και Ιδιωτικών σχολείων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης εντός και εκτός της χώρας». Ειδικότερα, για το σχολικό έτος 2021-2022 συστήνεται η διοργάνωση επιλεκτικών εκδρομών και εκπαιδευτικών επισκέψεων κατά τμήμα με τήρηση όλων των μέτρων απόστασης και ατομικής υγιεινής και σε κάθε περίπτωση προσπάθεια για τη διασφάλιση της μη ανάμιξης διαφορετικών τμημάτων, ύστερα από συνεκτίμηση των δυνατοτήτων της κάθε σχολικής μονάδας (ανθρώπινοι και υλικοί πόροι) και των τρεχόντων επιδημιολογικών δεδομένων¹⁵.

V. Εκδηλώσεις

Με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών προβλέπεται η μεταφορά ωραρίου εργασίας σε απογευματινές ώρες για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων έως δύο φορές ανά διδακτικό έτος, για την οποία ενημερώνονται η Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου και ο Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Θεσσαλονίκης (άρθρο 16, παρ. 10 του Π.Δ. 79/2017).

Η διοργάνωση ενδοσχολικών εκδηλώσεων ή συναθροίσεων που συνδέονται με ευρεία προσέλευση γονέων/κηδεμόνων (π.χ. εορτές αποφοίτησης), θα πραγματοποιούνται στο πλαίσιο που θα καθορίζεται από τις ισχύουσες κάθε φορά νομοθετικές διατάξεις και αναλόγως του διαθέσιμου χώρου¹⁶.

|| 3. Δικαιώματα και Υποχρεώσεις στο Νηπιαγωγείο

Η καθημερινή σχολική ζωή μέσω των εμπειριών που προσφέρει, μπορεί να ενδυναμώσει την προσέγγιση αφηρημένων εννοιών όπως η ελευθερία, η ανοχή, η δικαιοσύνη και η αλήθεια, - έννοιες που περιλαμβάνονται στα Προγράμματα Σπουδών- και να οδηγήσει στη δημιουργία ενός κλίματος σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπερνά τις σχέσεις μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μελών της σχολικής κοινότητας¹⁷.

Ειδικότερα στο νηπιαγωγείο μας και σε κάθε επίπεδο σχέσεων επικρατούν οι παρακάτω συνθήκες με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτές:

I. Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών

- Πραγματοποιούνται εβδομαδιαίες «συνελεύσεις της τάξης» μέσω των οποίων οι μαθητές/τριες καθοδηγούνται σταδιακά να επιλύουν προβλήματα της τάξης, να συνυπάρχουν

¹⁵ Βλ. Εγκύκλιος, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2021-2022, ό.π.

¹⁶ Βλ. Εγκύκλιος, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ ΣΧ. ΕΤΟΥΣ 2021-2022, ό.π.

¹⁷ Βλ. Διεθνής Αμνηστία, *Πρώτα Βήματα, Εγχειρίδιο για τη βασική εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα*, Αθήνα: 2007, σελ. 23-28.

ως ομάδα, να συμμετέχουν γενικότερα σε συζητήσεις, νιώθοντας εμπιστοσύνη ότι μπορούν, αν το επιθυμούν, να μοιραστούν τα συναισθήματά τους.

- Δίνεται στους/στις μαθητές/τριες η ευθύνη να συμμετέχουν στη θέσπιση των κανόνων και να είναι συν-δημιουργοί του «Συμβόλαιου της τάξης», καθώς και να αποφασίζουν τι πρέπει να γίνει, όταν οι κανόνες αθετούνται, ώστε να αισθάνονται την ευθύνη σεβασμού των κανόνων, αλλά και για τη γενικότερη λειτουργία του νηπιαγωγείου.
- Δημιουργούνται σχέδια δράσης για την πρόληψη και αντιμετώπιση βίαιων συγκρούσεων ή οποιασδήποτε μορφής βίας (σωματικής, λεκτικής ή ψυχολογικής) π.χ. «Η γωνιά της επίλυσης συγκρούσεων», όπου οι ίδιοι/ες μαθητές/τριες καλούνται να μιλούν ήσυχα κι ο καθένας/καθεμιά με τη σειρά, να συζητούν το πρόβλημά τους και να αναζητούν εναλλακτικές και δίκαιες λύσεις. Αν δεν καταλήξουν σε κάποια λύση καθοδηγούνται να αναζητούν τη συνδρομή και τις προτάσεις της ολομέλειας της τάξης ή/και της εκπαιδευτικού.

II. Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών

Μέσω της θέσπισης των κανόνων και τον καθορισμό των πλαισίων συμπεριφοράς δημιουργείται δημοκρατικό κλίμα και η αίσθηση του δικαίου στα παιδιά, καθώς αντιμετωπίζονται ισότιμα από τους εκπαιδευτικούς. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η εκπαιδευτική διαδικασία και διαφυλάσσεται η αποτελεσματικότητά της¹⁸.

Οι μαθητές/τριες:

- Μπορούν να εκφράσουν τη γνώμη τους για τους κανόνες που προτείνονται από τις εκπαιδευτικούς.
- Οδηγούνται να κατανοήσουν καλύτερα τους κανόνες, καθώς καλούνται να τους οπτικοποιήσουν, συνδράμοντας με δικές τους δημιουργίες.
- Ακολουθούν τους κανόνες που έχουν συναποφασισθεί σε όλους τους χώρους του νηπιαγωγείου εσωτερικούς και εξωτερικούς, αλλά και εκτός αυτών (π.χ. στη διάρκεια διδακτικών επισκέψεων), καθώς και στη διάρκεια σχολικών εκδηλώσεων.

Οι εκπαιδευτικοί

- Υποστηρίζουν και σέβονται τους/τις μαθητές/τριες, καλλιεργούν και εμπνέουν κυρίως με το παράδειγμά τους, δημοκρατική συμπεριφορά και συμβάλλουν στην εμπέδωση ενός ήρεμου, θετικού, συνεργατικού, συμπεριληπτικού, εποικοδομητικού σχολικού κλίματος.
- Ενθαρρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση και λήψη αποφάσεων για θέματα που αφορούν τους ίδιους/τις ίδιες και το σχολείο τους και καλλιεργούν τις αρχές και το πνεύμα αλληλεγγύης και συλλογικότητας.
- Επιδιώκουν όλοι οι κανόνες του σχολείου να είναι δίκαιοι αλλά και έγκυροι.
- Έχουν την ευθύνη για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των μαθητών/τριών.
- Ενδιαφέρονται για τις συνθήκες ζωής των μαθητών/τριών τους στην οικογένεια και στο ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον, λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόοδο και τη συμπεριφορά τους και επιλέγουν κατάλληλες παιδαγωγικές ενέργειες, ώστε να αντιμετωπισθούν πιθανά προβλήματα.
- Εκπαιδεύουν τους/τις μαθητές/τριες σύμφωνα με τους σκοπούς και τους στόχους της προσχολικής εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής, με την καθοδήγηση των Στελεχών της Εκπαίδευσης.
- Προετοιμάζουν καθημερινά και οργανώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία, εφαρμόζοντας σύγχρονες και κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας, με βάση τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μαθητών/τριών
- Ανανεώνουν και εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους σχετικά με τις επιστήμες της αγωγής, τόσο μέσω των διάφορων μορφών επιμόρφωσης και επιστημονικής παιδαγωγικής καθοδήγησης,

¹⁸ Βλ. Εσωτερικός Κανονισμός τάξης (Ανακτήθηκε 6/5/2021 από <https://slideplayer.gr/amp/2324169/>)

που παρέχονται θεσμικά από το σύστημα της οργανωμένης εκπαίδευσης, όσο και μέσω αυτοεπιμόρφωσης.

III. Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικών - προϊσταμένης

Οι εκπαιδευτικοί και η Προϊσταμένη:

- Συμβάλλουν στη δημιουργία κλίματος δημοκρατικής συμπεριφοράς μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μελών και είναι υπεύθυνοι για την ομαλή λειτουργία του νηπιαγωγείου.
- Εκφράζουν τις απόψεις τους και συνδιαμορφώνουν τις αποφάσεις που αφορούν το σχολείο.
- Ανταλλάσσουν μεταξύ τους τις διδακτικές τους εμπειρίες, εργαζόμενοι/ες ομαδικά και με συντονισμένο τρόπο.
- Συνεργάζονται μεταξύ τους, με την Προϊσταμένη, τους γονείς και τα αρμόδια Στελέχη Εκπαίδευσης για την καλύτερη δυνατή παιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς, σεβόμενες/οι την προσωπικότητα και τα δικαιώματα των μαθητών/τριών.

Η Προϊσταμένη:

- Έχει την ευθύνη για τη διαμόρφωση θετικού κλίματος στο σχολείο, για την ανάπτυξη και διατήρηση αρμονικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας.
- Ενημερώνει τον Σύλλογο διδασκόντων/-ουσών για την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις εγκυκλίους και τις αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία του Νηπιαγωγείου.
- Λαμβάνει μέριμνα για την εξασφάλιση παιδαγωγικών μέσων και εργαλείων, την καλή χρήση τους στη σχολική τάξη, τη λειτουργικότητα και την αντικατάστασή τους, σε περίπτωση φθοράς με τη συνδρομή των αρμόδιων φορέων της οικείας τοπικής αυτοδιοίκησης.

IV. Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών, προϊσταμένης και γονέων/κηδεμόνων

Οι γονείς/κηδεμόνες:

- Φροντίζουν ώστε το παιδί να έρχεται έγκαιρα και ανελλιπώς στο σχολείο και να ενημερώνουν σε περίπτωση απουσίας του.
- Προσκομίζουν έγκαιρα τα δικαιολογητικά εγγραφής του παιδιού τους.
- Ενημερώνουν έγκαιρα και προσκομίζουν τα σχετικά έγγραφα, αν υπάρχουν, για κάθε ειδικό θέμα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους - θέματα υγείας, ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες ή ανάγκες, θέματα οικογενειακής και κοινωνικής κατάστασης - τα οποία μπορούν να επηρεάσουν την επίδοση, τη φοίτηση και συμπεριφορά του παιδιού και ζητούν τη συνδρομή του νηπιαγωγείου.
- Διαβάζουν προσεκτικά τυχόν ενημερωτικά σημειώματα που μεταφέρουν τα παιδιά τους, τις ανακοινώσεις στην είσοδο του νηπιαγωγείου, την προσωπική τους ηλεκτρονική αλληλογραφία κλπ. ώστε να ενημερώνονται για θέματα λειτουργίας του νηπιαγωγείου.
- Δικαιούνται να ενημερώνονται για την πρόοδο και τη συμπεριφορά του παιδιού τους, κατόπιν προγραμματισμένης προσωπικής συνάντησης ή τηλεφωνικής επικοινωνίας με την εκπαιδευτικό υπεύθυνη του τμήματος. Η επικοινωνία, σε κάθε περίπτωση, πραγματοποιείται εκτός διδακτικού ωραρίου.
- Υποχρεούνται να ανταποκρίνονται σε προσκλήσεις των εκπαιδευτικών που αφορούν στην ενημέρωση για την πρόοδο και τη συμπεριφορά του παιδιού τους, καθώς επίσης, οφείλουν να προσέρχονται σε προγραμματισμένες ενημερωτικές συναντήσεις/συγκεντρώσεις γονέων και κηδεμόνων.
- Συνεργάζονται αρμονικά με την Προϊσταμένη και τον Σύλλογο των Διδασκόντων/ουσών για θέματα που αφορούν τα παιδιά τους.
- Συμμετέχουν, στο πλαίσιο εθελοντισμού ή/και εφόσον τους ζητηθεί, σε εκπαιδευτικές επισκέψεις εκτός νηπιαγωγείου ως συνοδοί-βοηθοί, στην προετοιμασία σχολικών εκδηλώσεων και στον εμπλουτισμό σχολικών δραστηριοτήτων, συμβάλλοντας στην ασφάλεια των παιδιών, στην αρτιότητα/ποιότητα των δράσεων, στη σύνδεση του νηπιαγωγείου με την τοπική κοινωνία.

- Οι εκπαιδευτικοί και η Προϊσταμένη ανταποκρίνονται άμεσα σε τυχόν θέματα που αναφέρονται από τους γονείς και επιδιώκουν την επίλυσή τους.

V. Οι μαθητές/τριες, οι εκπαιδευτικοί/προϊσταμένη, οι γονείς/κηδεμόνες, οι αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας τοπικής αυτοδιοίκησης σε σχέση με τον χώρο του νηπιαγωγείου

Όλοι/ες οι μαθητές/τριες:

- Προτείνουν ιδέες στη διαμόρφωση των κέντρων μάθησης και γενικότερα του νηπιαγωγείου, και συμμετέχουν στην τακτοποίησή τους.
- Προσέχουν και διατηρούν καθαρούς τόσο τους εσωτερικούς όσο και τους εξωτερικούς χώρους του νηπιαγωγείου, φυλάσσοντας σε άριστη κατάσταση κάθε εξοπλισμό και υλικοτεχνική του υποδομή.
- Έχουν τον προσωπικό τους χώρο, όπου μπορούν να αφήνουν τα πράγματά τους.
- Έχουν στη διάθεσή τους όλα τα υλικά και τον εξοπλισμό του νηπιαγωγείου που αφορούν τα παιδιά.
- Τα έργα και οι δημιουργίες όλων ανεξαρτήτως των μαθητών/τριών αναρτώνται στους τοίχους του σχολείου.

Οι εκπαιδευτικοί και η προϊσταμένη

- Έχουν την ευθύνη για την καθαριότητα και αισθητική των χώρων του νηπιαγωγείου.

Οι γονείς/κηδεμόνες

- Συμβάλλουν στη εφαρμογή των κανόνων που αφορούν στην καθαριότητα των χώρων του νηπιαγωγείου με τη σχετική καθοδήγηση των παιδιών τους

Οι αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας τοπικής αυτοδιοίκησης

- Έχουν την ευθύνη για τη δημιουργία κατάλληλων κτιριακών υποδομών.
- Μεριμνούν για την έγκαιρη συντήρηση των υπαρχουσών κτιριακών υποδομών.
- Συμβάλλουν στην ανανέωση των υλικοτεχνικών υποδομών και καλύπτουν τις οποιοσδήποτε λειτουργικές ανάγκες για την αγορά εποπτικού, ψηφιακού, ηλεκτρονικού κλπ. εξοπλισμού που η Προϊσταμένη και ο σύλλογος διδασκόντων/ουσών κρίνουν ότι θα συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία του νηπιαγωγείου και στην εποικοδομητική συμμετοχή των μαθητών/τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

VI. Ανεύρεση λύσεων σε ζητήματα συμπεριφοράς

Τα ζητήματα μη αποδεκτής συμπεριφοράς κάποιων μαθητών/τριών, όταν εξακολουθούν να υπάρχουν, παρόλες τις εξατομικευμένες παρεμβάσεις από την υπεύθυνη νηπιαγωγό οδηγούν σε περαιτέρω επικοινωνία και συνεργασία του νηπιαγωγείου με τους γονείς/κηδεμόνες, ώστε με ασφαλή τρόπο, με την παροχή συμβουλών και υποδείξεων, αλλά και παροχή ακριβών οδηγιών να καταστεί δυνατή η επίλυση οποιασδήποτε προβληματικής κατάστασης¹⁹. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να επιδιωχθεί η συνεργασία των γονέων/κηδεμόνων με το σύνολο των μελών της σχολικής κοινότητας (με την υπεύθυνη νηπιαγωγό, την Προϊσταμένη του νηπιαγωγείου, τον Σύλλογο Διδασκόντων/-ουσών) και τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου, προκειμένου να υπάρξει η καλύτερη δυνατή παιδαγωγική αντιμετώπιση του θέματος.

Σε κάθε περίπτωση και πριν από οποιαδήποτε απόφαση, λαμβάνεται υπόψη η βασική αρχή του σεβασμού της προσωπικότητας και των δικαιωμάτων του παιδιού. Επισημαίνεται ρητά ότι η άσκηση οποιασδήποτε μορφής βίας (σωματικής, λεκτικής ή ψυχολογικής) στο σχολείο, δεν επιτρέπεται²⁰.

¹⁹ Βλ. Κουρμούση, Ν., Πρόγραμμα Ατομικών και Κοινωνικών Δεξιοτήτων για το Νηπιαγωγείο, Βήματα για τη ζωή, Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού, σελ. 74

²⁰ Βλ. Σχολικός Οδηγός, ό.π. σελ. 32

Δ. Μαθητική Μέρριμα

|| 1. Εμβολιασμός & Α.Δ.Υ.Μ. μαθητών/τριών

I. Εμβολιασμός μαθητών/τριών

Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών υποχρεωτικά είναι όλα εκείνα τα εμβόλια που είναι ενταγμένα στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών. Για την εγγραφή των μαθητών/τριών στο Νηπιαγωγείο εκτός των άλλων, απαιτείται και «επίδειξη του βιβλιαρίου υγείας ή προσκόμιση άλλου στοιχείου, στο οποίο φαίνεται ότι έγιναν τα προβλεπόμενα εμβόλια». Οι γονείς που για οποιουσδήποτε άλλους λόγους (προσωπικά δεδομένα και πιθανές παρενέργειες) δεν επιθυμούν τον εμβολιασμό των παιδιών τους, οφείλουν να προσκομίζουν βεβαίωση ιατρικής αντένδειξης από: α) Περιφερειακά Γενικά Νοσοκομεία, ή β) Δ/νσεις Υγιεινής της οικείας Περιφέρειας, ή γ) Ιατροκοινωνικά Κέντρα, ή δ) Ασφαλιστικούς φορείς ή ε) Ιδιώτες γιατρούς, σύμφωνα με τον κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας Ν.3418/28-11-2005 (τ.Α' ΦΕΚ 287)²¹.

II. Ατομικό Δελτίο Υγείας μαθητών/τριών

Το Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή (Α.Δ.Υ.Μ.) αποτελεί δικαιολογητικό εγγραφής των μαθητών/τριών στο νηπιαγωγείο, ιατρικό πιστοποιητικό παρακολούθησης της υγείας τους κατά τη διάρκεια φοίτησής τους σ' αυτό, καθώς και γνωμάτευση για συμμετοχή στο μάθημα φυσικής αγωγής, σε αθλητικές και άλλες δραστηριότητες του σχολείου.

Το Α.Δ.Υ.Μ. προωθείται προς συμπλήρωση με την ευθύνη και τη φροντίδα των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών/τριών, οι οποίοι ενεργούν σχετικά, συνοδεύοντας τα παιδιά σε επισκέψεις στους αρμόδιους ιατρούς [ιατρούς των οικείων Μονάδων Υγείας του Πρωτοβάθμιου Εθνικού Δικτύου Υγείας (Κέντρα Υγείας, Πολυδύναμα Περιφερειακά Ιατρεία κλπ.) ή των Εξωτερικών Ιατρείων των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων ή των ιδιωτών ιατρών συμβεβλημένων με τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Υ.Υ.) ή τον αντίστοιχο ασφαλιστικό φορέα των γονέων και κηδεμόνων ή από ιδιώτες ιατρούς (χωρίς σύμβαση με ασφαλιστικά ταμεία)]. Το Α.Δ.Υ.Μ. κατατίθεται στο νηπιαγωγείο το αργότερο έως το τέλος Σεπτεμβρίου²².

Οι γονείς υποχρεούνται να προσκομίσουν Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία αναφέρουν ότι μέχρι να ολοκληρώσουν αυτή τη διαδικασία αναλαμβάνουν οι ίδιοι την ευθύνη για τη συμμετοχή των παιδιών τους στις δραστηριότητες Φυσικής αγωγής και άλλες δραστηριότητες του νηπιαγωγείου.

|| 2. Φαρμακευτική αγωγή μαθητών/τριών εντός σχολικού ωραρίου

Οι εκπαιδευτικοί δεν υποχρεούνται να έχουν τις απαραίτητες ιατρικές ή φαρμακευτικές γνώσεις, ώστε να συνεισφέρουν με εξειδικευμένες πράξεις (χορήγηση φαρμάκου από το στόμα, ή σε ενέσιμη μορφή) σε ειδικού τύπου ασθένειες των μαθητών (εφηβικός ζαχαρώδης διαβήτης, επιληπτικές κρίσεις κ.ά.) αλλά και σε εποχιακές ιώσεις. Αυτό δεν αποκλείει την υποχρέωση του εκπαιδευτικού να παρέχει τις στοιχειώδεις πρώτες βοήθειες στους/στις μαθητές/τριες του σχολείου του.

Για τον λόγο αυτό, σε περιπτώσεις που απαιτείται φαρμακευτική αγωγή, οι γονείς και κηδεμόνες των μαθητών/τριών, οφείλουν να αιτούνται την άδεια της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου προκειμένου να εισέρχονται οι ίδιοι, ή άλλο πρόσωπο το οποίο θα υποδείξουν σχετικά, στον χώρο του σχολείου, ώστε να τη χορηγήσουν²³.

²¹ Βλ. Εγκύκλιος με αριθ. πρωτ.: Φ.6/451/115136/Γ1/16-09-2010 του Υ.ΠΑΙ.Θ.

²² Βλ. Εγκύκλιος με αριθ. Πρωτ.: Φ.6/1094/80261/Δ1/20-5-2015 του Υ.ΠΑΙ.Θ.

²³ Βλ. [Φ.353.1/324/105657/Δ1/16-10-2002 \(ΦΕΚ 1340Β\)](#) Υπουργική Απόφαση, αρ. 36 «Καθήκοντα και αρμοδιότητες εκπαιδευτικών-διδασκόντων»

|| 3. Γεύματα στο Νηπιαγωγείο (δεκατιανό ή /και μεσημεριανό) & Σχολική τσάντα

Σύμφωνα με έρευνες τα παιδιά διαμορφώνουν υγιείς συνήθειες και συμπεριφορές, όταν έχουν στο περιβάλλον τους καλά παραδείγματα. Ο ρόλος τόσο της οικογένειας, όσο και του σχολείου στη διαμόρφωση υγιεινών διατροφικών συνθηκών στα παιδιά είναι πρωταρχικός και αδιαμφισβήτητος. Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής είναι σημαντικό να φροντίζουν από κοινού, ώστε τα γεύματα που καταναλώνουν τα παιδιά στο σχολείο να αποτελούνται από υγιεινές και θρεπτικές επιλογές τροφίμων²⁴. Σχετικές οδηγίες μπορείτε να δείτε στην ιστοσελίδα: <http://www.diatrofikoiodigoi.gr/>.

Τα γεύματα των μαθητών/τριών παρασκευάζονται στο σπίτι με ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων τους και μεταφέρονται καθημερινά στη σχολική τσάντα, με υγιεινό και ασφαλή τρόπο, και προσφέρονται στις αίθουσες. Σε κάθε περίπτωση δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους μαθητές/τριες μέχρι να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης.

I. Προτεινόμενες επιλογές για το δεκατιανό στο νηπιαγωγείο

- κάποιο απλό αρτοσκεύασμα όπως: κουλούρι με σουσάμι, σάντουιτς ή τοστ με απλά υλικά (τυρί ή κασέρι ή γαλοπούλα), σταφιδόψωμο, φρυγανιές, κριτσίνια, κράκερς
- ένα απλό γιαούρτι (χωρίς γλυκαντικές ύλες)
- κάποιο φρούτο
- στις γλυκές επιλογές μπορεί να περιλαμβάνεται: ένα ρυζόγαλο ή ένα παστέλι ή κάποιο τοστ με μέλι και ταχίνι²⁵
- σπιτικά παρασκευάσματα π.χ. κέικ, πίτα, κλπ.

II. Μεσημεριανό Ολοήμερου Προαιρετικού Προγράμματος

Ο/η νηπιαγωγός στο ολόημερο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου βοηθά και καθοδηγεί τους/τις μαθητές/τριες, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες που αφορούν στη διαδικασία του γεύματος και να εξυπηρετούνται αυτόνομα.

III. Σχολική τσάντα

Η σχολική τσάντα του νηπιαγωγείου πρέπει να έχει διαστάσεις κατάλληλες για τον σωματότυπο των μαθητών/τριών και εύχρηστο κούμπωμα, ώστε να αυξάνεται η υπευθυνότητα και η αυτονομία των παιδιών στη χρήση της. Περιέχει, απαραίτητως:

- Το γεύμα / τα γεύματα,
- Μια μικρή υφασμάτινη πετσέτα κουζίνας, νερό σε μπουκάλι ή παγουρίνο, χαρτομάντιλα
- 2-3 μάσκες προστασίας και αντίστοιχα δύο σακουλάκια ασφαλείας zip για τις καθαρές και χρησιμοποιημένες μάσκες
- Μια αλλαξιά: Εσώρουχα, κάλτσες, ρούχα

Ο καθημερινός έλεγχος και η φροντίδα του περιεχομένου της τσάντας αποτελεί ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων, προκειμένου να ανανεώνουν, να αντικαθιστούν φθαρμένα/λερωμένα αντικείμενα, καθώς και να ενημερώνονται μέσω τυχόν γραπτών μηνυμάτων από το νηπιαγωγείο. Στο πλαίσιο της προσωπικής ενδυνάμωσης των παιδιών και της ικανότητάς τους να αυτοεξυπηρετούνται επιδιώκεται να αναπτυχθεί στα παιδιά, σταδιακά, η ευθύνη για τον έλεγχο και τη διαχείριση του περιεχομένου της τσάντας από τα ίδια.

|| 4. Προσωπικά δεδομένα

²⁴ Νέα σχολική χρονιά... με ισορροπημένη διατροφή – Πηγή: [EYZHN](http://www.esos.gr/arhra/defterovathmia-ekpaidefsi/eidisis-defterovathmia-ekpaidefsi/nea-sxolikh-xronia-me-isorrophmenh-diatrofh) (Ανακτήθηκε στις 14 Σεπτεμβρίου, 2014 από <http://www.esos.gr/arhra/defterovathmia-ekpaidefsi/eidisis-defterovathmia-ekpaidefsi/nea-sxolikh-xronia-me-isorrophmenh-diatrofh>)

²⁵ Νέα σχολική χρονιά... με ισορροπημένη διατροφή – Πηγή: [EYZHN](http://www.esos.gr/arhra/defterovathmia-ekpaidefsi/eidisis-defterovathmia-ekpaidefsi/nea-sxolikh-xronia-me-isorrophmenh-diatrofh), ό.π.

Τηρείται απαρέγκλιτα η ισχύουσα νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τον Γενικό Κανονισμό προστασίας Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (GDPR), επιβάλλεται η γραπτή συγκατάθεση των γονέων ως προς τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσιοποίηση οπτικοακουστικού υλικού των παιδιών τους από εκπαιδευτικές δραστηριότητες και σχολικές εκδηλώσεις.

|| 5. Προστασία από σεισμούς, φυσικές καταστροφές, έκτακτες ανάγκες κλπ.

I. Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών

Στην αρχή του σχολικού έτους, η Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών (Πρακτικό Συλλόγου Διδασκουσών 6ο /24-9-2021) επικαιροποιούν:

α) το «Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη Διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στη σχολική μονάδα» που βρίσκεται στη σχετική σελίδα Ο.Α.Σ.Π. και προβαίνουν σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που προβλέπονται πριν από τον σεισμό, καθώς και στον προγραμματισμό και υλοποίηση των απαραίτητων ασκήσεων ετοιμότητας κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

β) τον «Εσωτερικό Κανονισμό Σχολικής Μονάδας (ΔΑΙ) και Μνημόνιο Ενεργειών για τη διαχείριση πυρκαγιών, ακραίων καιρικών φαινομένων, τεχνολογικών καταστροφών και ΧΒΡΠ περιστατικών», λαμβάνοντας υπόψη τις οδηγίες προστασίας για όλες τις μορφές φυσικών καταστροφών, ενημερώνουν τους/τις μαθητές/τριες και τους γονείς/κηδεμόνες για τους βασικούς κανόνες και τρόπους αντίδρασης κατά την εκδήλωση των φαινομένων.

Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης οι μαθητές/μαθήτριες παραδίδονται μόνο στους γονείς/κηδεμόνες τους ή στα πρόσωπα που οι γονείς/κηδεμόνες έχουν ορίσει γραπτώς για την παραλαβή των μαθητών/τριών από τη σχολική μονάδα.

Τέλος, σε καταστάσεις πανδημίας, όπως αυτή της φετινής χρονιάς, ή ακραίων-επικίνδυνων φαινομένων οι εκπαιδευτικοί, μαθητές/μαθήτριες, γονείς/κηδεμόνες, Προϊσταμένη οφείλουν να συμμορφώνονται και να ακολουθούν ρητά τις οδηγίες που εκδίδουν οι εκάστοτε αρμόδιοι φορείς/υπηρεσίες: π.χ. ΕΟΔΥ, ΥΠΑΙΘ, Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας κλπ. για την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας και την ασφάλεια των μελών της.

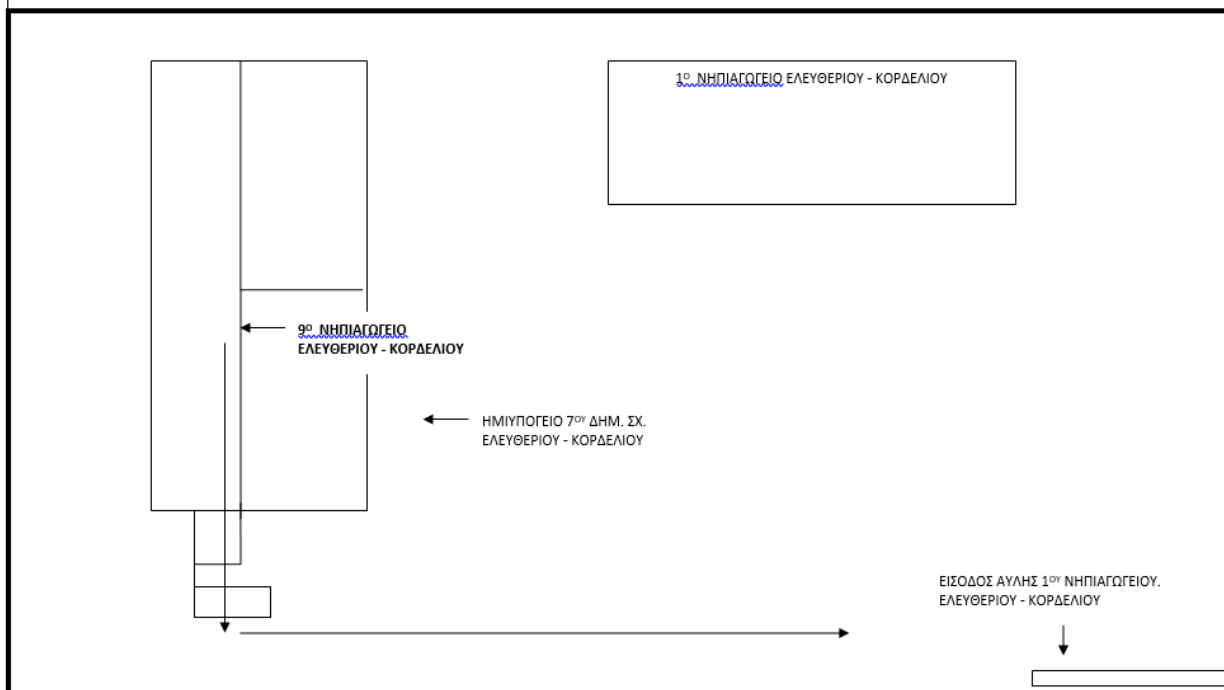
II. Χώρος συγκέντρωσης σε περίπτωση ανάγκης - Ειδικό σχέδιο αποχώρησης λόγω εκτάκτων αναγκών

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, για την ασφάλεια των παιδιών έχει καταρτιστεί σχέδιο διαφυγής και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιούνται τακτικά ασκήσεις ετοιμότητας. Αν αποφασιστεί διακοπή της λειτουργίας των σχολείων από τις αρμόδιες αρχές οι μαθητές/τριες πρέπει να παραληφθούν από τους γονείς ή τους κηδεμόνες τους από τους προκαθορισμένους στο Σχολικό Σχέδιο χώρους καταφυγής (Εικόνα 1).

ΣΧΕΔΙΟ ΑΜΕΣΗΣ ΕΚΚΕΝΩΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ
ΚΑΤΟΨΗ ΔΙΘΥΣΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ 9^{ΟΥ} ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ - ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ

Οδός Μελίνας Μερκούρη

Οδός Κατσανύλη

Οδός Καραβαγγέλη

Ελευθέριο – Κορδελιό, 24/9/2021
Η Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου

Πλιάτσικα Βασιλική

Εικόνα 1: Σχέδιο άμεσης εκκένωσης διδακτηρίου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης

Ε. Συνεργασία σχολείου - οικογένειας

1. Σημασία συνεργασίας σχολείου - οικογένειας

Πολύ σημαντική παράμετρος της συνολικής λειτουργίας του Νηπιαγωγείου και του κλίματος που δημιουργείται είναι η επικοινωνία και η εποικοδομητική συνεργασία με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών και με τον Σύλλογο Γονέων. Η εμπιστοσύνη του παιδιού στο σχολείο ενισχύεται από τη θετική στάση των γονέων/κηδεμόνων προς το σχολείο και τον εκπαιδευτικό. Όταν τα παιδιά αντιλαμβάνονται ότι το σχολείο και το σπίτι συνεργάζονται αρμονικά, νιώθουν πιο ασφαλή, καθώς οι δύο κόσμοι τους ενώνονται.

Για να επιτύχουν να δημιουργήσουν έναν τέτοιο κλίμα οι εκπαιδευτικοί επιδιώκουν να καταστήσουν τους γονείς συμμετοχούς στην εκπαιδευτική διαδικασία ενημερώνοντάς τους συστηματικά με πολλούς και διάφορους τρόπους για το πρόγραμμα που ακολουθείται, για τους στόχους που θέτουν, για τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται και για τη βοήθεια που θα ήθελαν από εκείνους, προτρέποντάς τους να διατυπώνουν ερωτήσεις και να αναφέρονται στους προβληματισμούς και στις προσδοκίες τους [(Dodge & Colker, 1998. QCA, 2004) στο Δαφέρμου, Χ., κ.ά., 2008:49. ΟΕΔΒ].

2. Πλαίσιο συνεργασίας και πρακτικές επικοινωνίας σχολείου - οικογένειας

Για την ανάπτυξη συνεργασιών απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επικοινωνία με τους γονείς/κηδεμόνες, η οποία μπορεί να εξασφαλιστεί με τους εξής τρόπους:

A. Προγραμματισμένες ενημερωτικές συναντήσεις (με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών) κατά τη διάρκεια των οποίων γίνεται ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων για τη σχολική εργασία, την πρόοδο των μαθητών/τριών και για θέματα αγωγής ή ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου. Οι ενημερωτικές συναντήσεις γίνονται:

1. Στην αρχή του διδακτικού έτους, όταν οι εκπαιδευτικοί ή/και η Προϊσταμένη του σχολείου ενημερώνουν τους γονείς/κηδεμόνες κατά τάξη ή συλλογικά για το ωρολόγιο πρόγραμμα και το αναλυτικό πρόγραμμα, τις ώρες και ημέρες επικοινωνίας και συνεργασίας μαζί τους ή για γενικότερα θέματα που αφορούν την αγωγή και την πρόοδο των μαθητών και εν γένει τη λειτουργία του σχολείου.
2. Μία φορά τουλάχιστον τον μήνα, σε προκαθορισμένη από τον εκπαιδευτικό του τμήματος ημέρα και ώρα, μετά τη λήξη των μαθημάτων του υποχρεωτικού προγράμματος ή πριν την έναρξη των μαθημάτων του προαιρετικού ολοήμερου προγράμματος και εντός του εργασιακού ωραρίου.
3. Ο εκπαιδευτικός της τάξης μπορεί να συναντηθεί και εκτάκτως με τους γονείς/κηδεμόνες κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο.
4. Εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη του τριμήνου με ευθύνη της Προϊσταμένης του νηπιαγωγείου και του εκπαιδευτικού του τμήματος προκειμένου να ενημερωθούν για την πρόοδο των παιδιών τους (άρθρο 14, παρ. 4 του Π.Δ. 79/2017).

B. Ενημερωτικά σημειώματα στις τσάντες των παιδιών

Γ. Ανακοινώσεις στην είσοδο του σχολείου

Δ. Τηλεφωνική επικοινωνία (εκτός διδακτικού ωραρίου)

Ε. Επικοινωνία μέσω e-mails (κυρίως)

Στ. Επικοινωνία μέσω μηνυμάτων στην ιδιωτική κυψέλη στην e-me.edu.gr

Ζ. Μέσω του ιστολόγιου του νηπιαγωγείου μας

Η είσοδος των γονέων/κηδεμόνων στον χώρο του νηπιαγωγείου επιτρέπεται μόνο κατά τις προβλεπόμενες ώρες συναντήσεων με τους/τις εκπαιδευτικούς των τάξεων και στο πλαίσιο των μέτρων προστασίας από την πανδημία, μόνο μετά από ραντεβού.

Οι γονείς-κηδεμόνες οφείλουν να επικαιροποιούν τα στοιχεία επικοινωνίας τους και να ενημερώνουν άμεσα τους εκπαιδευτικούς για κάθε αλλαγή, ώστε το Νηπιαγωγείο να έχει τα ισχύοντα τηλέφωνα τους και τις έγκυρες ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους για την αποστολή ενημερωτικών σημειωμάτων ή/και υπεύθυνων δηλώσεων για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων/δράσεων/εκδηλώσεων κλπ.

Οι γονείς/κηδεμόνες μπορούν να επισκέπτονται το ιστολόγιο του Νηπιαγωγείου, αλλά και να αξιοποιούν τους τρόπους επικοινωνίας που προαναφέρονται και παρέχονται από το Νηπιαγωγείο μας, ώστε να ενημερώνονται άμεσα για όλα τα τρέχοντα ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία του και τις τυχόν ανακοινώσεις και ενημερωτικά σημειώματα.

Οι γονείς/κηδεμόνες θα πρέπει να έχουν φροντίσει, είτε οι ίδιοι είτε τα πρόσωπα που έχουν ορίσει ως αντικαταστάτες/συνοδούς των παιδιών τους, να είναι άμεσα διαθέσιμοι για έκτακτες περιπτώσεις.

|| 3. Πλαίσιο συνεργασίας με γονείς που βρίσκονται σε διάσταση ή είναι διαζευγμένοι

Η ενημέρωση του γονέα που δεν ασκεί την επιμέλεια του τέκνου επιβάλλεται στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του σχολείου. Κατ' εξαίρεση, εάν από τον γονέα έχει αφαιρεθεί συνολική η άσκηση της γονικής μέριμνας, υποχρέωση ενημέρωσής του για το πρόσωπο του τέκνου (επομένως και για τη φοίτησή του) έχει ο άλλος γονέας (Εγκύκλιος με αρ. πρωτ. Φ7 /517/127893/Γ1/13.10.2010 του Υ.ΠΑΙ.Θ., & οι ρυθμίσεις του άρθρου 139 του Νόμου 4714/2020).

4. Σύλλογος Γονέων και κηδεμόνων, Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας & Σχολικό Συμβούλιο

I. Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων

Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/τριών κάθε Σχολείου συγκροτούν τον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων, που φέρει την επωνυμία του σχολείου και συμμετέχουν αυτοδικαίως σε αυτόν. Ο Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων είναι ένας σημαντικός θεσμός, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Σχολικής Κοινότητας και για αυτό είναι σημαντική η συμμετοχή όλων των γονέων/κηδεμόνων.

II. Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας

Στο 9^ο Νηπιαγωγείο Ελευθερίου – Κορδελιού δεν υφίσταται Σύλλογος Γονέων/κηδεμόνων με τη νομική του μορφή, αλλά οι γονείς λειτουργούν συλλογικά και εκπροσωπούνται από συγκεκριμένη γονέα, κοινά αποδεκτή, η οποία εθελοντικά έχει αναλάβει τον ρόλο του Εκπρόσωπου των Γονέων στο Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας του 9^{ου} Νηπιαγωγείου Ελευθερίου – Κορδελιού (Πρακτικό Σχολικού Συμβουλίου 3^ο/21-10-2021). Όπως προβλέπεται βάσει του ΦΕΚ Β' 318/25-2-2011 και σύμφωνα με τον "Καλλικράτη" το Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας ορίζεται με απόφαση της οικείας Σχολικής Επιτροπής και συμμετέχουν σ' αυτό η προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου, η εκπρόσωπος γονέων και μια εκπρόσωπος του συλλόγου διδασκουσών. Αποτελεί όργανο κοινωνικής λογοδοσίας και οικονομικής διαχείρισης της σχολικής μονάδας και διαπιστώνει τις ανάγκες και τα προβλήματα που δημιουργούνται στη λειτουργία των σχολείων και διατυπώνει σχετικές προτάσεις στην οικεία Σχολική Επιτροπή για την καλύτερη στήριξη της λειτουργίας τους.

III. Σχολικό Συμβούλιο

Σε κάθε σχολική μονάδα λειτουργεί το Σχολικό Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν ο Σύλλογος Διδασκόντων/ουσών, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων και ο εκπρόσωπος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Έργο του Σχολικού Συμβουλίου είναι η συμβολή του στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Λειτουργεί συλλογικά και προτείνει παρεμβάσεις για την επίλυση θεμάτων που αφορούν στην υγιεινή, στην ασφάλεια και στην πρόληψη ατυχημάτων στον σχολικό χώρο, καθώς και σε ζητήματα βελτίωσης της υλικοτεχνικής υποδομής του Νηπιαγωγείου.

IV. Η σημασία της συνέργειας όλων

Ένα ανοιχτό, συμπεριληπτικό και δημοκρατικό νηπιαγωγείο, έχει ανάγκη από τη σύμπραξη όλων των εμπλεκόμενων μελών (μαθητών/τριών, εκπαιδευτικών, Προϊσταμένης, γονέων/κηδεμόνων, Συμβουλίου σχολικής κοινότητας, Σχολικής επιτροπής, Τοπικής Αυτοδιοίκησης) προκειμένου να επιτύχει στην αποστολή του, που είναι η στήριξη των μαθητών/τριών στη σχολική τους ζωή, η διαμόρφωση και η ενδυνάμωση της προσωπικότητάς τους, καθώς και η φυσική, νοητική και κοινωνική ανάπτυξή τους.

Διαδικασίες διασφάλισης της εφαρμογής του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας

Ο κοινά συμφωνημένος Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας βασίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία και στις σύγχρονες παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές. Η τήρησή του από όλους τους παράγοντες (μαθητές/τριες, νηπιαγωγούς, άλλο εκπαιδευτικό προσωπικό, γονείς/κηδεμόνες, βοηθητικό προσωπικό) με αμοιβαίο σεβασμό στον διακριτό θεσμικό ρόλο τους αποτελεί προϋπόθεση της εύρυθμης λειτουργίας του Νηπιαγωγείου. Οι μαθητές/τριες του νηπιαγωγείου μας, όπως προαναφέρεται συμμετέχουν στις «συνελεύσεις» και έχουν συν-διαμορφώσει το «Συμβόλαιο με τους κανόνες της τάξης» (και του νηπιαγωγείου γενικότερα), γεγονός που τους δίνει τη δυνατότητα να αναγνωρίζουν και να κατανοούν τόσο τα δικαιώματά, όσο και τις

υποχρεώσεις τους, που απορρέουν από αυτό. Στο πλαίσιο αυτό κάποιοι βασικοί συμφωνημένοι κανόνες έχουν οπτικοποιηθεί.

Θέματα που ανακύπτουν στην εκπαιδευτική καθημερινότητα και δεν προβλέπονται από τον Κανονισμό, αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από την Προϊσταμένη και τον Σύλλογο Διδασκόντων/ουσών, σύμφωνα με τις αρχές της παιδαγωγικής επιστήμης και την κείμενη εκπαιδευτική νομοθεσία, σε πνεύμα συνεργασίας με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας ισχύει για ένα σχολικό έτος.

Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών ενημερώνονται σχετικά με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Νηπιαγωγείου με κάθε πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο.

Ελευθέριο - Κορδελιό, 27 Οκτωβρίου 2021

Η Προϊσταμένη

Πλιάτσικα Βασιλική

Εγκρίνεται	
Η Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου (που έχει την παιδαγωγική ευθύνη του σχολείου)	Ο Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
..... Ημερομηνία: Ημερομηνία:

Πηγές

Νομοθετήματα

Απόφαση «Λειτουργία Παραρτημάτων Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2020-2021» (Αριθμ. Φ.10/ΜΑ/115032/Δ1)

Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Λειτουργία Παραρτημάτων Νηπιαγωγείων για το σχολικό έτος 2021-2022 (αριθ. πρωτ.Φ.10/ΜΑ/105251/Δ1/30-8-2021)

Βασικές αρχές κανονισμού λειτουργίας των σχολείων (Ανακτήθηκε από http://www.fas.gr/nomothesia/2/nomoth_education/body.htm)

Εγκύκλιος με αριθ. πρωτ: Φ.6/451/115136/Γ1/16-09-2010 του Υ.ΠΑΙ.Θ.

Εγκύκλιος με αριθ. Πρωτ.: Φ.6/1094/80261/Δ1/20-5-2015 του Υ.ΠΑΙ.Θ.

Εγκύκλιος «Λειτουργία Νηπιαγωγείων σχ. έτους 2021-2022», με αρ. πρωτ.: Φ.7/111145 /Δ1/ 9-9-2021

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Σχολικών Μονάδων ΦΕΚ 491, τ. Β' Υ.Α. 13423/ΓΔ4/9-2-21

Καθηκοντολόγιο Εκπαιδευτικών (ΦΕΚ 1340/2002 – Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002)

Ν.4692/2020, «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις»

Π.Δ. 79/2020, «Οργάνωση και λειτουργία νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων»

Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2019-2020 ([Η Εγκύκλιος για Νηπιαγωγεία σε μορφή pdf](#))

Βιβλιογραφία – Δικτυογραφία

Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π., & Μπασαγιάννη, Ε. *Οδηγός Νηπιαγωγού. Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί, Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Διεθνής Αμνηστία (2007). *Πρώτα Βήματα, Εγχειρίδιο για τη βασική εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα*, Αθήνα: Πατάκης.

Κουρμούση, Ν. (2013). *Πρόγραμμα Ατομικών και Κοινωνικών Δεξιοτήτων για το Νηπιαγωγείο, Βήματα για τη ζωή, Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Σοκόλη – Κουλεδάκη.

Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου, Α' Μέρος. (2011). Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, (2002). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για το Νηπιαγωγείο, Προγράμματα Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων*. Αθήνα.

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (2019). *Σχολικός Οδηγός - Για τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών των Δημόσιων Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων*. ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ».

Βάρδα, Α. (2000). *Το διάλειμμα και η χρήση του χώρου του νηπιαγωγείου από τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας*. Βόλος: Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Ανακτήθηκε στις 2/5/2021 από <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/handle/11615/13881>).

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) – Συνήγορος του Παιδιού.

[Ενδεικτικός Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Νηπιαγωγείου](#) (Ανακτήθηκε στις 20/3/2021 από <http://iep.edu.gr/el/psifiako-apothetirio/skill-labs/1283-esoterikos-kanonismos-leitourgias-sxolikon-monadon-protovathmias-kai-defterovathmias-ekpaidefsis-fek-491-t-v-09-02-2021-katopin-tis-yp-arithm-50-22-10-2020-praksis-tou-ds-tou-iep>).

Ενδεικτικός Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας Νηπιαγωγείου ΙΕΠ (Επεξ. ΣΕΕ Μποταΐτη, Α.).

6ο Δημοτικό Σχολείο Πόλεως Καλύμνου : «Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του σχολείου» (Ανακτήθηκε στις 1/4/2021 από [ΑΕΕ Σχέδια Δράσης Σχολείων.pdf](#)).

Εσωτερικός Κανονισμός τάξης (Ανακτήθηκε στις 6/5/2021 από <https://slideplayer.gr/amp/2324169/>).

Νέα σχολική χρονιά... με ισορροπημένη διατροφή – Πηγή: [ΕΥΖΗΝ](#) (Ανακτήθηκε στις 14/9/2014 από <http://www.esos.gr/arhra/defterovathmia-ekpaidefsi/eidisis-defterovathmia-ekpaidefsi/nea-sxolikh-xronia-me-isorrophmenh-diatrofh>).

Τα δικαιώματα του παιδιού και το δικαίωμα στην εκπαίδευση (Ανακτήθηκε στις 3/5/2021 <https://www.living-democracy.gr/textbooks/volume-1/part-1/unit-1/chapter-2/>).